

สรุปความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 312/2567
การพิจารณาโทษทางวินัยกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย
อดีตข้าราชการศาลยุติธรรมในมูลกรณีเดียวกับที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา

นิชาภา เขียนสายออ *

สาระสำคัญ :

เมื่อศาลปกครองสูงสุดซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการได้วินิจฉัยชี้ขาดและมีคำพิพากษาเป็นที่สุดในเรื่องใดแล้ว คู่กรณีย่อมต้องผูกพันที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคำบังคับของคำพิพากษานั้น ซึ่งหากภายหลังคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยผู้ถูกกล่าวหาในมูลกรณีเดียวกับที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาแล้ว ย่อมถือว่ามีเหตุอันสมควรที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามมติชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

หลักกฎหมาย :

❖ คำพิพากษาศาลปกครองมีผลผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับนับแต่วันที่กำหนดในคำพิพากษาจนถึงวันที่คำพิพากษานั้นถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรือคงเสีย (มาตรา 70 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542)

❖ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดให้เป็นที่สุด (มาตรา 73 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542)

❖ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือผู้ใดไม่ดำเนินการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจงใจปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อกฎหมายหรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา (มาตรา 100 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561)

รายละเอียดของเรื่อง :

สำนักงานศาลยุติธรรมเคยดำเนินการสอบสวนทางวินัยและมีคำสั่งลงวันที่ 27 ธันวาคม 2553 ลงโทษไล่อัตตข้าราชการศาลยุติธรรมจำนวนสองราย ได้แก่ นาย อ. และนาย ท. ออกจากราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 เนื่องจากมีกรณีกล่าวหาว่า นาย อ.

* เจ้าหน้าที่ศาลปกครองชำนาญการ กลุ่มสนับสนุนวิชาการคดีปกครอง สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

และนาย ท. กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการโดยร่วมกันเรียกรับเงินจากนายประกันอาชีพ เพื่อเป็นค่าตอบแทนในการอำนวยความสะดวกรวดเร็วเกี่ยวกับการจัดทำคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งต่อมานาย อ. และนาย ท. ได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองและศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนคำสั่งสำนักงานศาลยุติธรรมที่ส่งลงโทษให้นาย อ. และนาย ท. ออกจากราชการ ซึ่งสำนักงานศาลยุติธรรมได้ปฏิบัติตามผลผูกพันของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดโดยมีคำสั่งลงวันที่ 25 มกราคม 2565 และคำสั่งลงวันที่ 15 ธันวาคม 2565 ตามลำดับ ให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการและมีคำสั่งให้นาย อ. และนาย ท. ออกจากราชการเพราะเหตุมีมลทินหรือมัวหมองตามมาตรา 116 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดมีผลบังคับ คือ วันที่ 17 สิงหาคม 2564 และวันที่ 13 กันยายน 2565 ตามลำดับ

ต่อมา คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ได้รับเรื่องกล่าวหานาย อ. และนาย ท. ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและได้ไต่สวนโดยมีมติเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2566 ซึ่งมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงอดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองราย ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา 82 วรรคสาม และมาตรา 98 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ประกอบกับมาตรา 139 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 พร้อมทั้งส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยตามมาตรา 91 (2) และมาตรา 98 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ซึ่งมูลกรณีความผิดทางวินัยดังกล่าวเป็นมูลความผิดเดียวกับที่สำนักงานศาลยุติธรรมเคยส่งลงโทษทางวินัยและศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาไปแล้ว ทั้งนี้ ส่วนงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าวเป็นการดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มีผลใช้บังคับ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ดำเนินการต่อไปได้ จึงต้องนับระยะเวลาเริ่มต้นของการดำเนินการตามมาตรา 48 ใหม่ โดยเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับตามมาตรา 192 วรรคสอง คือ วันที่ 22 กรกฎาคม 2561

สำนักงานศาลยุติธรรมจึงรายงานไปยังคณะอนุกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรมเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการ (อ.ก.ศ. วินัย) และคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม (ก.ศ.) เพื่อพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองราย โดย อ.ก.ศ. วินัย และ ก.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาเคยให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการที่ออกจากราชการไปแล้วว่าจะต้องดำเนินการส่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการและต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ อย่างไรก็ตาม กรณีนี้มีความแตกต่างเนื่องจากสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายออกจากราชการแล้ว และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษ

ไล่่ออกจากการดังกล่าว และต่อมาสำนักงานศาลยุติธรรมได้เพิกถอนคำสั่งลงโทษเดิมและมีคำสั่งให้ออกจากการเพราะเหตุมีมลทินหรือมัวหมอง จึงมีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับวันออกจากการของอดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายว่า จะถือวันออกจากการตามคำสั่งไล่่ออกจากการ คือ วันที่ 27 ธันวาคม 2553 หรือตามวันที่คำสั่งให้ออกจากการเพราะเหตุมีมลทินหรือมัวหมองและคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด มีผลบังคับ คือ วันที่ 17 สิงหาคม 2564 และวันที่ 13 กันยายน 2565 ตามลำดับ เนื่องจากวันออกจากการดังกล่าวจะมีผลเกี่ยวกับอำนาจในการดำเนินการทางวินัยและอำนาจในการพิจารณาโทษของผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ ซึ่งหากสำนักงานศาลยุติธรรมจะมีคำสั่งลงโทษตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกครั้งหนึ่ง จะเป็นการไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ เนื่องจากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดนั้นผูกพันสำนักงานศาลยุติธรรมในฐานะคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับนับแต่วันที่กำหนดในคำพิพากษา จนถึงวันที่คำพิพากษานั้นถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรือตเลียดตามมาตรา 70 วรรคหนึ่ง และมาตรา 73 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และหากสำนักงานศาลยุติธรรมไม่ดำเนินการพิจารณาโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 หรือไม่ นอกจากนี้ ส่วนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีพยานบุคคลมากกว่าที่ได้จากการสอบสวนวินัยของสำนักงานศาลยุติธรรม รวมทั้งมีประจักษ์พยานที่ยืนยันว่ามีการเรียกรับเงินในเรื่องดังกล่าว ซึ่งอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป สำนักงานศาลยุติธรรมจะต้องดำเนินการในเรื่องนี้อย่างไร ด้วยเหตุดังกล่าว สำนักงานศาลยุติธรรมจึงมีหนังสือหารือถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) มีความเห็นใน 3 ประเด็น สรุปได้ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้บังคับบัญชาจะต้องพิจารณาโทษทางวินัยแก่อัตตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ เห็นว่า มาตรา 91 (2) ประกอบมาตรา 98 วรรคหนึ่ง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป โดยให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และให้ถือว่าส่วนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา โดยให้พิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดเวลาสองปีนับแต่วันเริ่มดำเนินการไต่สวนหรือไม่เกินสามปีสำหรับกรณีที่มีเหตุจำเป็นตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ดังกล่าว แล้ว อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้เป็นฐานอำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว ดังนั้นการสั่งลงโทษทางวินัยตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แก่ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว จึงต้องพิจารณาถึงอำนาจของผู้บังคับบัญชาในการสั่งลงโทษตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องด้วย

สำหรับกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่อิตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายออกจากกราชการในมูลกรณีความผิดทางวินัยเดียวกับที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดแล้วนั้น แม้ภายหลังคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายและสั่งเรื่องให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมในฐานะผู้บังคับบัญชาของอดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายเพื่อพิจารณาดำเนินการทางวินัยตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ตาม แต่เมื่อเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมในฐานะผู้บังคับบัญชาของอดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายเป็นคู่กรณีตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดดังกล่าว อันเป็นมูลกรณีเดียวกันกับที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัย อีกทั้งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในประเด็นเกี่ยวกับการกระทำของอดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายด้วยแล้วว่า เป็นการกระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตามที่ถูกล่ามโทษหรือไม่ ดังนั้นเมื่อศาลปกครองสูงสุดซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการได้วินิจฉัยชี้ขาดและมีคำพิพากษาเป็นที่สุดในเรื่องนี้แล้ว เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งเป็นคู่กรณีย่อมต้องผูกพันที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคำบังคับของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา 70 วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา 73 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และไม่อาจพิจารณาโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ โดยไม่ต้องพิจารณาว่าการไต่สวนและชี้มูลความผิดทางวินัยดังกล่าวเป็นไปตามเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาตามมาตรา 98 วรรคสาม ประกอบกับมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 หรือไม่ อีกทั้งการที่ผู้บังคับบัญชามีได้พิจารณาโทษทางวินัยตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว ถือเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควร และไม่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 100 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเดียวกัน

สำหรับ**ประเด็นที่สอง** กรณีที่จะต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะถือเป็นการไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ และต้องถือเอาวันใดเป็นวันออกจากกราชการของอดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองราย และ**ประเด็นที่สาม** กรณีที่สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีพยานหลักฐานที่แสดงถึงการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงซึ่งอาจทำให้ผลการพิจารณาทางวินัยกรณีดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไป สำนักงานศาลยุติธรรมจะสามารถดำเนินการในเรื่องนี้ได้อย่างไร เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้ว จึงไม่ต้องให้ความเห็นในประเด็นที่สองและประเด็นที่สามอีก

สรุปความเห็น :

เมื่อศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาเป็นที่สุดให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายออกจากราชการแล้ว หากภายหลังคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยแก่อดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายในมูลกรณีเดียวกับที่ศาลปกครองสูงสุด ซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการได้วินิจฉัยชี้ขาดและมีคำพิพากษาเป็นที่สุดในประเด็นแห่งคดีแล้ว เลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นคู่กรณีตามคำพิพากษาย่อมต้องผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา 70 วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา 73 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และถือว่ามิเหตุอันสมควรที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่ต้องดำเนินการตามมติชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ข้อสังเกตของผู้เรียบเรียง :

จากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามข้อหารือข้างต้น ผู้เรียบเรียงมีข้อสังเกตเกี่ยวกับหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยในการกระทำเดียวกับที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาแล้ว จะถือว่าคำพิพากษามีผลผูกพันที่ทำให้คู่กรณีไม่ต้องดำเนินการตามมติชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ ซึ่งจะต้องพิจารณาว่าคำพิพากษานั้นมีสภาพเด็ดขาดทางกฎหมายอย่างไร กล่าวคือ คำพิพากษานั้นเป็นคำพิพากษาที่ถึงที่สุดและเป็นคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้ว

โดยคำพิพากษา “ถึงที่สุด”¹ หมายความว่า คดีนั้นเป็นอันเสร็จสิ้นลงและไม่อาจขอให้มีการเปลี่ยนแปลงคำชี้ขาดในคำพิพากษานั้นได้อีกต่อไปโดยการขอให้ทบทวนแก้ไข ซึ่งถือว่ามีความเด็ดขาดทางกฎหมายในทางรูปแบบ สำหรับคำพิพากษา “เสร็จเด็ดขาด”² หมายถึง ผลของการที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุดอันเป็นเรื่องของเนื้อหาในคดี ซึ่งถือว่ามีความเด็ดขาดทางกฎหมายในทางเนื้อหา และในกรณีของคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดจะก่อให้เกิดผลที่ตามมา 3 ประการ³ คือ *ประการแรก* การรับรองและยืนยันผลของคดี *ประการที่สอง* การบังคับคดีได้ และ *ประการสุดท้าย* การห้ามดำเนินคดีใหม่ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงผลของคำพิพากษาที่เป็นที่สุดตามมาตรา 73 วรรคสี่⁴ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 นั้น จะเห็นว่า มีความเด็ดขาดทางกฎหมายในทางรูปแบบ ส่วนประเด็นแห่งคดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาและวินิจฉัยเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออก ซึ่งสำนักงานศาลยุติธรรมต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคำบังคับ

¹ คณิศ วน นกร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 9 : 2561, กรุงเทพฯ : วิญญูชน, น. 641.

² เพิ่งอ้าง

³ เพิ่งอ้าง, น. 643-644.

⁴ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

มาตรา 73 วรรคสี่ “คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดให้เป็นที่สุด”

ของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา 70 วรรคหนึ่ง⁵ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ถือว่าคำพิพากษามีสภาพเด็ดขาดทางกฎหมายในทางเนื้อหา ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามข้อหาข้อนี้ มีสภาพเด็ดขาดทางกฎหมายทั้งในทางรูปแบบและในทางเนื้อหา ซึ่งมีผลทำให้คู่กรณีไม่สามารถนำคดีที่มีเนื้อหาอย่างเดียวกันกับคดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ตามข้อ 97⁶ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 และเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมย่อมต้องผูกพันที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคำบังคับของศาลปกครองสูงสุด และไม่อาจพิจารณาโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้

2. การที่เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมไม่ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความผิดฐานจงใจปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อกฎหมายหรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 หรือไม่

โดยที่มาตรา 100 วรรคหนึ่ง⁷ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจงใจปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อกฎหมายหรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกันแล้ว ไม่พิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้เป็นบทบังคับเด็ดขาดที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนต้องปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกกรณี แต่หากมีเหตุอันสมควร ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ซึ่งการที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาถึงที่สุดในมูลกรณีอย่างเดียวกับที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย ก็ถือว่าเป็นเหตุอันสมควร

⁵ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

มาตรา 70 วรรคหนึ่ง “คำพิพากษาศาลปกครองให้ผู้พ้นคดีที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับ นับแต่วันที่กำหนดในคำพิพากษาจนถึงวันที่คำพิพากษานั้นถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขกลับหรือดลเสีย”

⁶ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543

ข้อ 97 “คดีที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องอีก ในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน”

⁷ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

มาตรา 100 วรรคหนึ่ง “ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือผู้ใดไม่ดำเนินการตามมาตรา 98 โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจงใจปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อกฎหมายหรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา”

ที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่ต้องดำเนินการตามมติชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวข้างต้น

3. หากคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดไม่มีสภาพเด็ดขาดทางกฎหมายและไม่มีผลผูกพันให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมต้องปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองสูงสุด เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมจะสามารถพิจารณาโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้อีกหรือไม่

จะเห็นได้ว่า การพิจารณาความผิดทางวินัยแก่อดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายตามมติชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมต้องอยู่ภายใต้หลักการห้ามดำเนินคดีอาญาซ้ำหรือหลัก *ne bis in idem* หมายถึง บุคคลใดก็ตามจะต้องไม่เดือดร้อนซ้ำจากการกระทำความผิดครั้งเดียวกัน โดยหลักการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาไม่ให้มีการฟ้องซ้ำหรือการพิจารณาซ้ำในความผิดเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษา หรือยกฟ้อง หรือมีคำพิพากษาลงโทษแล้วก็ตาม และคุ้มครองไม่ให้มีการลงโทษแบบทวีคูณในความผิดเดียวกัน เพราะเป็นสิ่งที่ไม่เป็นธรรมอย่างยิ่งที่บุคคลได้กระทำความผิดครั้งเดียวแต่กลับต้องถูกพิจารณาความผิดสองครั้งขึ้นไปหรือได้รับโทษสองครั้งขึ้นไป⁸ ซึ่งสอดคล้องกับหลักนิติธรรม (Rule of law) เพราะการดำเนินคดีอาญาและการลงโทษทางอาญาเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิ เสรีภาพ ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลทั้งสิ้นทั้งในการดำเนินคดีอาญาตลอดจนการบังคับโทษทางอาญา รัฐจึงต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง⁹ โดยหลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้กับการลงโทษทางวินัยของข้าราชการด้วย¹⁰ หลัก *ne bis in idem* มีลักษณะเฉพาะ 2 ประการ ซ้อนกันอยู่ *ประการแรก* เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานประการหนึ่ง จัดอยู่ในประเภทสิทธิขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม เพราะหลักนี้คุ้มครองบุคคลมิให้ต้องรับผิดในเรื่องเดียวกัน

⁸ อิศรา วรรณสวาท, ปกึณกะกฎหมายแรงงาน การลงโทษซ้ำสำหรับการกระทำความผิดครั้งเดียวในคดีแรงงาน, 2565, น. 1, [ออนไลน์], เข้าถึงจาก <https://www.supremecourt.or.th/index.php/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1/87> เมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2569.

⁹ ญาณิศา เนียมประดิษฐ์, “ข้อห้ามการดำเนินคดีอาญาซ้ำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) : ศึกษาจากวัตถุแห่งคดีในคดีอาญา” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ ปรีดี พนมยงค์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2561), น. 31-32.

¹⁰ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 7/2557 วินิจฉัยสรุปได้ว่า หลักที่ว่าบุคคลไม่อาจถูกลงโทษหลายครั้งสำหรับการกระทำความผิดครั้งเดียว เป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่ห้ามมิให้ลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว ไม่ว่าความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำและโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะเป็นความผิดและโทษทางอาญา ความผิดและโทษทางปกครอง หรือความผิดและโทษทางวินัย ก็ตาม นอกจากนั้น การลงโทษบุคคลไม่ว่าโทษนั้นจะเป็นโทษทางอาญา โทษทางปกครอง หรือโทษทางวินัย ถือได้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลผู้ถูกลงโทษ การลงโทษบุคคลมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับการกระทำความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว จึงเท่ากับเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายเกินความจำเป็นแก่การรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะที่กฎหมายฉบับที่ให้อำนาจจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ๆ มุ่งหมายจะให้ความคุ้มครอง อันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา 29 วรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ด้วย

เป็นครั้งที่สอง *ประการที่สอง* เป็นหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เกี่ยวกับเงื่อนไขระงับคดีประการหนึ่ง และเป็นหลักประกันของสภาพที่ไม่สามารถดำเนินคดีซ้ำได้ อันเป็นสภาพที่แม้แต่ฝ่ายนิติบัญญัติเอง ก็จะล่วงละเมิดมิได้¹¹ ซึ่งหากฝ่ายนิติบัญญัติตรากฎหมายที่มีลักษณะเป็นการล่วงละเมิดต่อหลักดังกล่าว ย่อมไม่ชอบด้วยมาตรา 26 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” ด้วยเหตุดังกล่าว หากสำนักงานศาลยุติธรรม ต้องดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการศาลยุติธรรมตามมติชี้มูลความผิดทางวินัยในกรณีเดียวกับที่ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในประเด็นแห่งคดีและมีคำพิพากษาเป็นที่สุดแล้วอีกครั้งหนึ่ง ย่อมเป็นการลงโทษ อดีตข้าราชการสำนักงานศาลยุติธรรมซ้ำในความผิดเดียวกัน อันเป็นการกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของอดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองราย และขัดกับหลัก *ne bis in idem* ซึ่งเป็นหลักการที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้ ผู้เรียบเรียงเห็นว่า การที่เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ไม่อาจพิจารณาโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งสองรายตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ เนื่องจากศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยชี้ขาดและมีคำพิพากษาเป็นที่สุดในมูลกรณีเดียวกับที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยแล้วตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ย่อมสอดคล้องกับหลักดังกล่าวด้วย

4. การที่สำนักงานศาลยุติธรรมมีคำสั่งให้อดีตข้าราชการศาลยุติธรรมออกจากราชการ เพราะเหตุมีมลทินหรือมัวหมอง¹² จะถือว่าเป็นการลงโทษซ้ำในความผิดเดียวกันกับคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาเพิกถอนแล้วหรือไม่

¹¹ กรรณิธย์ โภมสารขุน, “วัตถุแห่งคดีในคดีอาญาคืออะไร ? What is the object of criminal proceedings ?,” วารสารกระบวนการยุติธรรม ปีที่ 7 เล่มที่ 2, 2557, น. 1 (6).

¹² การสั่งให้ออกจากราชการเพราะเหตุมีมลทินหรือมัวหมองตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาฉบับนี้ เป็นการออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 116 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ที่บัญญัติว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา 102 และคณะกรรมการสอบสวนหรือผู้มีอำนาจตามมาตรา 102 วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า หรือมาตรา 109 วรรคสาม แล้วแต่กรณี เห็นว่ากรณีมีเหตุอันสมควรสงสัยอย่างยิ่งว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่การสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะพึงลงโทษตามมาตรา 104 วรรคหนึ่ง ถ้าให้รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ก็ให้ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. จังหวัด แล้วแต่กรณี พิจารณาให้ออกจากราชการ ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 104 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่ อ.ก.พ. ดังกล่าว มีมติให้ผู้นั้น ออกจากราชการเพราะมีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกลสอบสวน ก็ให้ผู้นั้นมีอำนาจดังกล่าวสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการ เพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ” ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น โดยปัจจุบันการสั่งให้ออกจากราชการเพราะเหตุมีมลทินหรือมัวหมองได้รับการบัญญัติไว้ในมาตรา 110 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 88¹³ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และมาตรา 110¹⁴ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จะเห็นได้ว่า โทษทางวินัยตามที่กฎหมายกำหนดมี 5 สถาน ได้แก่ (1) ภาคทัณฑ์ (2) ตัดเงินเดือน (3) ลดเงินเดือน (4) ปลดออก และ (5) ไล่ออก เท่านั้น โดยไม่ปรากฏว่ามีกรณีการสั่งให้ออกจากราชการเป็นโทษทางวินัย แต่กฎหมายให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการได้เมื่อปรากฏว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้น (7) ถูกสอบสวนว่า

¹³ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

มาตรา 88 “ข้าราชการพลเรือนสามัญใดกระทำความผิดวินัย จะต้องได้รับโทษทางวินัย เว้นแต่มีเหตุอันควรงดโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 7 การดำเนินการทางวินัย

โทษทางวินัยมี 5 สถาน ดังต่อไปนี้

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) ตัดเงินเดือน
- (3) ลดเงินเดือน
- (4) ปลดออก
- (5) ไล่ออก”

¹⁴ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

มาตรา 110 “ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดเจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนได้โดยสมำเสมอ
- (2) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดสมัครไปปฏิบัติงานใด ๆ ตามความประสงค์ของทางราชการ
- (3) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา 36 ก. (1) หรือ (3) หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 36 ข. (1) (3) (6) หรือ (7)

(4) เมื่อทางราชการเลิกหรือยุบหน่วยงานหรือตำแหน่งที่ข้าราชการพลเรือนสามัญปฏิบัติหน้าที่หรือดำรงอยู่สำหรับผู้ที่ยื่นออกจากราชการในกรณีนี้ให้ได้รับเงินชดเชยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนดด้วย

(5) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในระดับอันเป็นที่พอใจของทางราชการ

(6) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ ถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ

(7) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกสอบสวนว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา 93 และผลการสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะพึงลงโทษตามมาตรา 97 วรรคหนึ่ง แต่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน ถ้าให้รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ

(8) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษหรือต้องรับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาลซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก

ฯลฯ

ฯลฯ”

กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและผลการสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะฟังลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง แต่มีมลทินหรือมีหมองในกรณีที่ถูกลสอบสวน ซึ่งหากรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ทั้งนี้ การสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการเพราะเหตุดังกล่าว ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้น ยังคงมีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และถือว่าเป็นการให้ออกจากราชการ โดยไม่มีความผิด¹⁵ จะเห็นได้ว่า การสั่งให้อดดีข้าราชการศาลยุติธรรมออกจากราชการเพราะเหตุมีมลทินหรือมีหมองอันเนื่องมาจากการถูกลสอบสวนว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงไม่ใช่โทษทางวินัยตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่กฎหมายมุ่งประสงค์ให้ข้าราชการต้องประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ซึ่งถึงแม้จะไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการที่ถูกลสอบสวนว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ตาม แต่การที่ข้าราชการผู้นั้นถูกลสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงย่อมมีมลทินหรือมีหมองและการให้รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ กฎหมายจึงให้อำนาจผู้บังคับบัญชาสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการได้ ดังนั้น การที่สำนักงานศาลยุติธรรมมีคำสั่งให้อดดีข้าราชการศาลยุติธรรมออกจากราชการเพราะเหตุมีมลทินหรือมีหมอง จึงไม่เป็นการลงโทษซ้ำในความผิดเดียวกันกับคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนแล้ว

¹⁵ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494

มาตรา 11 “บำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนนั้น ให้แก่ข้าราชการซึ่งออกจากประจำการเพราะเลิกหรือยุบตำแหน่ง หรือซึ่งมีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิด หรือซึ่งออกตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือทหารซึ่งออกจากกองหนุนเบ็ดเสร็จ”